

PAGUS

NOME DA LÁMINA

Galicia, un país de paisaxes

"Paisaxe é calquera parte do territorio tal como a percibe a poboación, cuxo carácter sexa o resultado da acción e da interacción de factores naturais e/ou humanos."

Da propia definición de paisaxe deducimos, dunha banda, que a paisaxe é percepción, da outra, a paisaxe é territorio, é dicir, a combinación dos elementos do medio natural que están presentes nun determinado lugar xunto coa acción do ser humano que transformou ese medio. Persoas e terra son elementos indispensables no concepto de paisaxe.

Como dicía Ling Yu Than, "a metade da beleza depende da paisaxe e a outra metade de quen a mira".

Unha paisaxe non é só o que percibimos a través dos ollos. Aínda que o ser humano percibe a través da vista case o 90% da información do medio que o rodea, o resto dos sentidos, o oído, o olfacto, o tacto... actívanse para sentir e interiorizar a paisaxe presente. As sensacións que percibimos a través dos nosos sentidos forman parte da compoñente subxectiva da paisaxe, xa que toda paisaxe é un mundo de cores, texturas, formas, ulidos, sons, etc.

PERCIBIMOS A PAISAXE

Observade detidamente a paisaxe da lámina para ter unha primeira impresión. Que sensación vos provoca?

.....
.....

É un lugar que vos gusta, que vos parece agradable?

.....

Marcade os adxectivos que expresen mellor as vosas impresións:

Agradable	Incomunicada	Abrupta	Degradada	Chá
Diversa	Monótona	Montañosa	Seca	Húmida
Fértil	Despoboada	Ordenada	Pechada	Desordenada
Harmoniosa	Ampla	Estreita	Árida	Poboada

Comparade as vosas impresións e elaborade unha listaxe en común coa que fagades un pequeno parágrafo que defina esta paisaxe.

.....
.....
.....

Que cores predominan nela: cálidas, frías, apagadas, brillantes, claras, escuras, etc.?

.....

.....

.....

Se estivesedes en persoa nese lugar, que ulidos poderíades percibir? Resultanvos agradables, desagradables?

.....

.....

.....

Que sons se oirían? De onde proceden ou quen os emite?

.....

.....

.....

Que formas vos parecen máis suaves ao tacto? E rugosas? Frías? Máis cálidas?

.....

.....

.....

Nalgún lugar desta paisaxe vos sentiríades desprotexidos, inseguros? Cal?

.....

.....

.....

E onde estariades máis a gusto? Por que?

.....

.....

.....

Que é o que máis vos gusta dela? Por que?

.....

.....

.....

Expoñede aos vossos compañeiros as impresións que vos produciu a paisaxe. Podedes acompañar as vosas explicacións dunha imaxe significativa.

.....

.....

.....

.....

IDENTIFICAMOS A PAISAXE

Cando estudamos unha paisaxe concreta, non todos os compoñentes teñen a mesma importancia. Nunhas van predominar os compoñentes abióticos, noutras dominarán os bióticos e noutras a presenza humana, pero sempre van estar todos interrelacionados. A análise das paisaxes vains permitir identificalos e estudar as relacións existentes entre eles.

Elaborede unha listaxe de elementos que identifiquedes na paisaxe segundo sexan abióticos, bióticos ou antrópicos. Os elementos poden ser obxectos individuais (unha árbore, unha rocha, unha casa, etc.) ou conxuntos homoxéneos de obxectos (un bosque, un pedregal, un rueiro, etc.).

ABIÓTICOS	BIÓTICOS	CULTURALS ou ANTRÓPICOS

Localizade cada un dos elementos da actividade anterior no MTN axudados polo ortofotomapa. Hai algún elemento no MTN que vos chame a atención e que non vistes na lámina? Por que? Engadídeos á listaxe anterior.

.....

.....

.....

.....

ANALIZAMOS A PAISAXE

PARA LEVAR A CABO ESTE APARTADO, DEBEREDES LER DETIDAMENTE OS TEXTOS QUE ACOMPAÑAN A LÁMINA

Onde se sitúa esta paisaxe en Galicia?

.....

Coa axuda do mapa hipsométrico, identificade se esta paisaxe é de litoral, de interior ou de montaña?

.....

Mirade agora o mapa litolóxico. Que rochas forman esa paisaxe? Que tipo son? Cando se formaron?

.....

.....

Na lámina, observade se as rochas están en superficie e, se non así, que as cobre? A que credes que se debe isto?

.....

.....

En que estación do ano credes que se fixo a fotografía da lámina? Como son as outras tres estacións nese lugar?

.....

.....

.....

Coa axuda do mapa de temperaturas e de precipitacións, cal é o clima dese lugar e como inflúe na paisaxe?

.....

.....

Que papel ten a auga nesta paisaxe e cales poden ser os seus usos?

.....

.....

Que vexetación identificades nesta paisaxe? Elaborade un pequeno texto explicando que especies predominan, por que están aí e que usos se lles dá.

.....

.....

.....

Que actividades económicas identificades nesta paisaxe?

.....

.....

Como afectan /condicionan estas actividades o medio no que se asentan?

.....

.....

.....

A que credes que se debe a presenza humana nesta paisaxe: as persoas habitan nela, traballan nela, aproveitan os seus recursos, veñen de visita, etc.?

.....

.....

.....

Hai xente que habita esta paisaxe de xeito permanente?

.....

.....

A poboación que vive nesta área está concentrada ou diseminada?

.....

Parécevos que hai unha densidade de poboación alta ou baixa? Por que?

.....

.....

Comparede o mapa de Domingo Fontán do ano 1845 co MTN actual. Identificade e describide os cambios que se produciron nos asentamentos, tanto no incremento da súa extensión como na aparición de novos núcleos.

.....

.....

.....

Dos núcleos de poboación que vedes na imaxe, explicade cal é o seu emprazamento.

.....

.....

Onde se asentan con respecto ao relevo? Que forma teñen?

.....

.....

.....

Investigade cales eran as vivendas tradicionais propias da zona.

Seguides atopando esas edificacións na lámina? A que credes que se debe?

-Podedes consultar a unidade de Arquitectura Popular do ProxectoTERRA-

.....
.....

Localizade o principal concello ao que pertence a lámina. Procurade en **<http://www.ine.es>** a evolución da poboación desde 1900 e elaborade unha táboa.

.....
.....
.....

Que credes que cambiou nesta paisaxe desde a segunda metade do século XX? Pensades que hai elementos que desapareceron ou cambiaron de función? Por que?

.....
.....
.....

Que elementos aparecen como restos ou testemuñas do pasado?

.....
.

Cales pensades que son as últimas incorporacións nesta paisaxe?

.....

Identificade as vías de comunicación presentes na lámina e explicade cal é o seu uso. Son novas ou vellas?

.....
.....

Identificade as fontes de produción e transporte de enerxía presentes na lámina. Clasifícadeas en renovables ou non renovables.

.....

.....

VALORAMOS A PAISAXE

A paisaxe non consiste só nos elementos físicos, senón que tamén ten que ver cos significados e cos valores que as persoas lle atribúen.

Os valores da paisaxe non só responden ao noso sentir persoal, senón aos diferentes significados que adquiren na sociedade. Os valores que pode xurdir inclúen:

- Valores sociais, como o lecer, o paseo, o repouso, a práctica do deporte, etc. nunha determinada paisaxe.
- Valores estéticos, na medida en que unha paisaxe transmita un sentimento de beleza ou a xente a aprecie ou lle confira un determinado significado.
- Valores identitarios, cando unha sociedade se identifica cunha paisaxe concreta.
- Valores simbólicos, relacionados cunha determinada lenda ou historia fantástica.
- Valores produtivos, como as actividades agrarias, turísticas, mineiras, industriais, etc.
- Valores naturais, como a presenza de determinadas especies e vexetais relevantes.
- Valores históricos, na medida en que unha determinada paisaxe exprese a pegada do ser humano na historia.

Puntuade do 1 ao 5 os distintos valores presentes nesta paisaxe

	1	2	3	4	5
VALORES SOCIAIS					
VALORES ESTÉTICOS					
VALORES IDENTITARIOS					
VALORES SIMBÓLICOS					
VALORES PRODUTIVOS					
VALORES NATURAIS					
VALORES HISTÓRICOS					

Da seguinte listaxe, que conflitos identificades na paisaxe?

Implantación de infraestruturas que provocan degradación e fragmentación na paisaxe	
Presenza de construcións discordantes co carácter da paisaxe	
Abandono do espazo agrario	
Abandono do patrimonio construído	
Aparición de novas actividades que poñen en perigo a sustentabilidade do lugar	
Contaminación do solo, as augas e/ou a atmosfera	
Polución visual e/ou acústica	
Barreiras visuais	

De todos eles, cales considerades que son os que teñen maior impacto nesa paisaxe? Por que?

.....

.....

.....

.....

Que aspectos desta paisaxe pensades que poden ser os máis delicados ou poden sufrir danos con máis facilidade?

.....

.....

.....

Localizade na lámina os impactos negativos que observastes, e os elementos que se deberían manter ou potenciar.

Realizade unha proposta de mellora dalgún dos aspectos analizados nos apartados anteriores. Para iso debedes ter en conta as cousas negativas que observastes e que vos gustaría corrixir, as positivas que se deberían manter e que, así e todo, debe ser un territorio sostible tanto desde o punto de vista natural como humano.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sinalade que decisións cumpriría tomar para acadar a mellor paisaxe posible, que sexa sustentable desde un punto de vista social, económico e ambiental.

.....

.....

.....

.....

Tentade pensar como poderá ser a futura paisaxe a partir dos coñecementos que acumulastes con estas actividades.

.....

.....

.....

.....

.....

COMPARTIMOS OUTRAS OLLADAS Á PAISAXE

A LITERATURA

Que características presenta a paisaxe no relato?

.....
.....

Que sentimentos lle produce a paisaxe ao narrador?

.....

Que valor ou valores ten a paisaxe neste relato?

.....

Seríades quen de procurar na rede ou debuxar unha imaxe que represente a paisaxe deste relato?

A PINTURA

Que credes que quixo representar o/a pintor/a? Cal credes que foi a súa intención?

.....
.....
.....
.....

Que elementos, formas, proporcións e cores reais aparecen neste cadro? Que elementos, formas, proporcións e cores imaxinarios aparecen neste cadro?

.....
.....
.....
.....

Que sensación vos produce esta pintura?

.....
.....

Aparece a figura humana? Se é así, que fai respecto á paisaxe no cadro?

.....
.....
.....

Seríades quen de representar unha paisaxe coñecida ao modo deste cadro?

Lembrede o carácter da paisaxe que definistes previamente. Coincide coa ollada do/a pintor/a?

.....

.....

.....

.....

O AUDIOVISUAL

Que escenas da paisaxe se contemplan na película?

.....

.....

.....

.....

Que feitos principais se desenvolven nela?

.....

.....

.....

.....

Que intención credes que ten o uso da paisaxe neste filme?

.....

.....

.....

.....

Que escenarios reais recoñecedes?

.....

.....

.....

.....

Lembrede o carácter da paisaxe que definistes previamente. Coincide coa ollada da película?

.....

.....

.....